

3. ยาอดยาบ้าไทย ได้รับรางวัลนวัตกรรมนานาชาติ

ยาอดยาบ้า

ที่มา: <https://www.hfocus.org/content/2024/07/30970>

ประเทศไทยได้รับรางวัลนานาชาติจากนวัตกรรมทางการแพทย์แผนไทย โดย “ยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู” สำหรับการบำบัดผู้ติดยาเสพติด หรือที่เรียกว่า ยาอดยาบ้า (traditional Thai herbal medicine for methamphetamine addiction) ซึ่งได้ร่วมกันพัฒนาโดย ดร.ภก. ปรีชา หนูทิม ผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร ภูมิธวัชร สันทร่าย และ ผศ.ดร.ภญ. มาลีรักษ์ อัคร์สินทอง จากมหาวิทยาลัยพะเยา ได้รับรางวัลพิเศษ (special award) จากสมาคมการประดิษฐ์จากประเทศไต้หวัน (Taiwan invention association) จากนวัตกรรมที่มีศักยภาพในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ และรางวัลเหรียญเงิน (silver Medal) ในงาน The 49th International Exhibition of Inventions Geneva ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เมื่อเดือนเมษายน 2567 รวมถึงรางวัล NRCT Honorable Mention Award จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติด้วย¹

จากการวิจัยในผู้ป่วยยาเสพติดที่ได้รับยาอดยาบ้า 519 คน พบว่า ภายใน 7 วัน สามารถลดอาการอยากยาได้ 59.2% ลดอาการอ่อนเพลีย 57.4% ลดอาการนอนไม่หลับ 47.7% ลดอาการปวดศีรษะ 45.9% และลดอาการปวดเมื่อย 32.3% ในปี 2567 กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ได้เริ่มนำตัวยา “ยาทำให้อดฝิ่น ชนิดเม็ดฟู” เพื่อเป็นทางเลือกในการรักษาผู้ติดยาเสพติดประเภทยา กลุ่มแอมเฟตามีน หรือยาบ้า ซึ่งพัฒนามาจากยาแผนไทย เพื่อบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้กลับมาเป็นประชากรที่มีคุณภาพ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องออกหน่วยให้บริการตรวจ คัดกรอง และจ่ายยาสมุนไพรให้กับผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด

ยาอดยาบ้า หรือ ยาช่วยบำบัดการเสพติดยาบ้า เป็นหนึ่งในวิธีที่ใช้ช่วยเหลือนักเสพติดยาเสพติด โดยเฉพาะผู้ที่มีการถอนยา (withdrawal symptoms) หรือมีความต้องการใช้ยาอย่างรุนแรง ยาเหล่านี้มุ่งเน้นลดผลกระทบจากการเสพติดและฟื้นฟูผู้ป่วยให้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ยาอดยาบ้า มีความจำเป็น เนื่องจากปัญหาการระบาดของการใช้ยาบ้าในประเทศไทย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

และสังคม ทำให้เกิดอาการหลอนประสาท และโรคทางจิตเวช รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาสังคม เช่น ความรุนแรง อาชญากรรม และการเสื่อมคุณภาพชีวิต เมื่อมีการเลิกยา หรือ หยุดใช้ยาบ้า ต้องอาศัยกระบวนการที่เหมาะสม เนื่องจากผู้เสพยาอาจมีอาการถอนยา เช่น หงุดหงิด ซึมเศร้า นอนไม่หลับ หรือ อายากอยากยา โดย ยาอดยาบ้า มุ่งเน้นการบำบัด 3 ด้านหลัก ได้แก่ ลดอาการถอนยา ลดความอยากยา และฟื้นฟูสมอง และระบบประสาท

ทั้งนี้ ยาอดยาบ้าที่ใช้ในประเทศไทย ได้แก่ ยากลุ่มเบนโซไดอะซีพีน (Benzodiazepines) ใช้เพื่อลดอาการวิตกกังวลและอาการนอนไม่หลับ แต่ต้องใช้อย่างระมัดระวัง เนื่องจากอาจเกิดการเสพติด ยาฟลูมาเซนิล (Flumazenil) ใช้ในบางกรณีเพื่อลดผลกระทบของการเสพติด ยาช่วยฟื้นฟูสมอง (Nootropics) เช่น Piracetam หรือ Citicoline ช่วยปรับปรุงการทำงานของสมอง วิตามินและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ใช้ฟื้นฟูร่างกาย เช่น วิตามินบีรวม และกรดอะมิโน นอกจากการใช้ยาแล้ว ยังมีกระบวนการบำบัดร่วมกับยา ซึ่งเป็นกระบวนการบำบัดด้านจิตใจและสังคม เช่น การให้คำปรึกษา (counseling) เพื่อแก้ปัญหาเชิงพฤติกรรมและช่วยลดโอกาสการกลับไปเสพยาอีก การบำบัดกลุ่ม (group therapy) เพื่อสร้างแรงสนับสนุนในกลุ่มผู้ที่มีปัญหาเดียวกัน และการฟื้นฟูในชุมชน (community rehabilitation) เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพในชีวิตด้วย²

อนึ่ง ยาอดยาบ้ามีส่วนประกอบหลักมาจากสมุนไพรไทยหลายชนิด เช่น ยาหอมนวโกฐ ยาขมิ้นชัน และยาสมุนไพรอื่นๆ ซึ่งมีสรรพคุณในการบรรเทาอาการอยากยาและช่วยให้ร่างกายฟื้นตัว โดยช่วยลดอาการอยากยา ลดอาการทางกาย เช่น นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย เพิ่มประสิทธิภาพการรักษา ลดผลกระทบจากยาเคมี มีต้นทุนต่ำ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผลิตจากสมุนไพรธรรมชาติ เป็นการส่งเสริมการใช้ยาแผนไทย ช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย จึงควรมีการนำยาอดยาบ้าไปใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อช่วยบำบัดและฟื้นฟูผู้เสพยาบ้าที่มีเป็นจำนวนมากในประเทศไทย